

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyně Mgr. Hany Janotové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **X. X.**
bytem X.

proti

žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 1. 9. 2025, č. j. 10.04-000094/25-0002, ze dne 1. 9. 2025, č. j. 10.04-000095/25-0002, ze dne 2. 9. 2025, č. j. 10.04-000096/25-0002 a ze dne 2. 9. 2025, č. j. 10.04-000097/25-0002

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádná z účastnic nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se domáhá vyslovení nicotnosti, popř. zrušení v záhlaví označených rozhodnutí (dále jen „napadená rozhodnutí“), kterými jí předseda žalované neurčil advokáta

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

k poskytnutí právní služby za úplatu v jejích řízením o kasační stížnosti. Žalobkyně totiž ve všech čtyřech žádostech neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí předtím odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Žalobkyně tedy neosvědčila, že si nemohla zajistit právní službu jinak, tedy na smluvním základě. Jádrem sporu je tak zákonnost postupu žalované, která žádostem žalobkyně pro nesplnění této podmínky nevyhověla s odkazem na § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“).

II. Žaloba

2. Předně žalobkyně poukázala na znění formuláře „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ dle § 18c odst. 4 věty druhé zákona o advokacii (dále jen „formulář“), který je přílohou č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., o stanovení formulářů žádosti o určení advokáta a formuláře podnětu k poskytnutí jednorázové právní porady, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).
3. Žalobkyně je přesvědčena, že ust. § 18c odst. 4 věta druhá a § 23 odst. 5 zákona o advokacii, na něž výslovně odkazuje § 1 odst. 4 vyhlášky, vedle sebe neobstojí. Přestože § 23 odst. 5 zákona o advokacii explicitně umožňuje požádat o určení advokáta za úplatu, dle žalobkyně tak činí implicitně (analogicky) podle § 18c téhož zákona; ten je podle žalobkyně v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21. A to proto, že je ve formuláři ponechán požadavek na prokázání příjmových a majetkových poměrů žadatele. Tím jsou dle žalobkyně z žádosti paušálně vyloučeni ti žadatelé, kteří o ustanovení advokáta žádají z jiných, než příjmových či majetkových důvodů. Dle žalobkyně zákonodárce ani po novele zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024 nezabránil možnosti vykládat § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii dvojím způsobem, když do něj nedoplnil slova „bezplatně a za úplatu“ a ust. § 18c zákona o advokacii se tak dle žalobkyně nadále týká bezplatného určení advokáta.
4. Tím, že § 1 odst. 4 vyhlášky odkazuje na § 18c odst. 4 zákona o advokacii a také na § 23 odst. 5 zákona o advokacii ve spojení s § 18c téhož zákona, které se nadále týká bezplatného určení advokáta, dochází u žadatelů, kteří stejně jako žalobkyně žalovanou žádají o určení advokáta za úplatu, ke ztíženému přístupu k soudu a k právní pomoci, což žalobkyně považuje za rozporné s čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.
5. Dle žalobkyně nemá požadavek na vyplnění formulářové informace o tom, zda žadatel v minulosti o ustanovení zástupce žádal soud, oporu v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21, kterým byla z § 18 odst. 1 zákona o advokacii vypuštěna slova „jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují“ a „zákona o advokacii“. Žalobkyně má za to, že je proti smyslu výše uvedeného nálezu, aby žadatel, který po žalované požaduje určit advokáta, jehož služby mu hodlá hradit, dokládal, že svou žádostí o určení advokáta u soudů neuspěl z příjmových nebo majetkových důvodů. Žadatel by měl mít možnost svobodně se rozhodnout, zda bude schopen náklady na advokáta z vlastních prostředků hradit či nikoli; v opačném případě se jedná o porušení čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
6. Žalobkyně nesouhlasí ani s požadavkem na doložení jmen alespoň dvou advokátů, u nichž se před podáním žádosti neúspěšně pokusila zajistit si právní služby. Znění formuláře nekoresponduje s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, které doložení dvou advokátů vyžaduje; v konečném důsledku je tak žadatel nucen nahlédnout do zákona, protože formulář žádosti

o určení advokáta za úplatu doložení jmen advokátů (včetně způsobu doložení) nestanoví. Dle žalobkyně ale absence takové informace ve formuláři nemůže být k tíži žadatele. Ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, které neobsahuje žalobkyní požadované sousloví „za úplatu“ žalobkyně odkázala na § 1 odst. 4 vyhlášky s tím, že i v tomto případě má požadavek v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

7. Žalobkyně se také domnívá, že pokud je povinna žádat o určení advokáta za úplatu na uvedeném formuláři, má také veřejné subjektivní právo upozornit na jeho nedostatky a na nedostatky samotné vyhlášky. Formulář i vyhlášku považuje za protizákonné a protiústavní, z toho důvodu jsou protizákonná a protiústavní i všechna rozhodnutí žalované. Neobstojí tedy v nich obsažený závěr, že žalobkyně jako žadatelka nesplnila podmínky podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii a § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně má napadená rozhodnutí za nicotná a vnitřně rozporná, protože ani po novele zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024 chybí zákonný podklad pro určení advokáta za úplatu, týkajícího se ustanovení zástupce soudem, uvedení a doložení odmítnutí dvěma advokáty či včasnosti žádosti.
8. V důsledku nicotnosti, resp. nezákonnosti napadených rozhodnutí byl žalobkyni dle jejího názoru odepřen přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 a právo na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Žalobkyně proto soudu navrhla, aby vyslovil, že napadená rozhodnutí jsou nicotná, případně aby tato rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Současně po soudu požaduje zrušení § 1 odst. 4 vyhlášky a předložení věci ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy Ústavnímu soudu, neboť o rozporu zákona s Ústavou si správní soud nemůže učinit úsudek sám.

III. Vyjádření žalované

9. Žalovaná navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Má za to, že napadená rozhodnutí jsou plně v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) i se zákonem o advokacii.
10. Všechna čtyři napadená rozhodnutí jsou postavena na tom, že žalobkyně nenaplnila zákonný předpoklad pro vyhovění jejích žádostí ve smyslu § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Neprokázala totiž, že by předtím oslovila alespoň dva advokáty, kteří by jí před podáním žádosti odmítli poskytnout právní služby, pro jejichž poskytnutí pak hodlala využít advokátů, které by jí na základě jejích žádostí určila žalovaná. Žalovaná tak v reakci na kusou žalobní argumentaci popřela, že by napadená rozhodnutí postavila na jiném důvodu, týkajícím se konkrétně nevčasnosti podaných žádostí.
11. K námitce týkající se nesplnění povinnosti uvést jména dvou advokátů, které žalobkyně před podáním každé žádosti kontaktovala a kteří ji odmítli, žalovaná připomněla, že žalobkyně byla o nové právní úpravě poučena již v minulosti v rámci jiného řízení, a to sdělením ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10.32-000052/24-002. Určení advokáta za úplatu je s účinností od 1. 1. 2024 novým právním nástrojem, rozhodnutí žalované vybudované na vzájemném vztahu § 18c odst. 3 a § 23 odst. 5 zákona o advokacii napadla žalobkyně žalobou, která byla dne 22. 8. 2024 zdejším soudem zamítnuta rozsudkem č. j. 10 A 41/2024-47. Toto rozhodnutí následovaly i další senáty včetně senátu zdejšího. Vybudovaly přitom již masivní judikaturu, která rozhodnutí žalované postavené na důvodu § 18c odst. 3 zákona o advokacii neruší a žalobkyniny žaloby tak zamítá.

12. Bez ohledu na to, že žalobkyně byla v daném řízení a v následném soudním řízení správním neúspěšná, žalobkyně dále stereotypně jména advokátů neuvádí a v desítkách obdobných soudních sporů přednáší svůj subjektivní výklad zákona o advokacii, v němž tvrdí, že k oslovení advokátů není povinna. Žalovaná má ale názor opačný a uvádí, že žalobkyně při žádosti o určení advokáta musí dle zákonné úpravy také doložit, byť neformální vyjádření dvou oslovených advokátů, že poptávanou právní službu odmítají poskytnout; nestačí samotné osvědčení o tom, že se na tyto advokáty obrátila.
13. Pokud chce být žalobkyně procesně aktivní vůči soudní moci a hodlá podávat desítky až stovky žalob, měla by si zvolit nejpřirozenější postup — tedy zajistit si právní zastoupení vlastním advokátem, a nespolehat na soud či žalovanou. Mechanismy ustanovení či určení advokáta jsou podpůrnými instituty k vlastní volbě advokáta, což se nezměnilo ani novelou zákona o advokacii č. 349/2023 Sb., jelikož text § 18 odst. 2 zůstal beze změny. Žalobkyně byla opakovaně poučena o povinnosti nejen uvést dva oslovené advokáty, ale také doložit, že jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu.
14. Žalovaná závěrem upozornila, že ve všech čtyřech případech již odpadl předmět poptávané právní služby (kasační stížnosti žalobkyně byly odmítnuty Nejvyšším správním soudem [(dále jen „NSS“) a ve třech případech došlo také k odmítnutí ústavních stížností]. Řízení před soudem je tedy čistě akademické — i pokud by byla napadená rozhodnutí zrušena, žalovaná by musela řízení o žádostech žalobkyně zastavit. Z toho dovozuje, že žalobkyni ve skutečnosti nejde o ochranu jejích práv. Zároveň navrhl, aby se soud nejprve zabýval včasností žaloby a následně ji jako nedůvodnou zamítl.

IV. Jednání před soudem

15. Dne 25. 3. 2026 se před městským soudem konalo jednání, k němuž soud předvolal účastníky v souladu s § 49 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
16. Žalobkyně se z jednání omluvila. Důvodem neúčasti je její nesouhlas s tím, že soud nevyslovil nicotnost napadených rozhodnutí z důvodu neexistence zákonného podkladu. Zopakovala, že zákon nadále neupravuje možnost určit advokáta za úplatu. Jedná se o mezeru v zákoně, která podle ní nebyla odstraněna ani novelou zákona přijatou po již mnohokrát citovaném nálezu Ústavního soudu. Žalovaná proto rozhodovala o jejích žádostech bez zákonného podkladu.
17. Žalovaná se v návaznosti na žalobkyninu omluvu z jednání též omluvila.
18. Protože se účastníci jednání nezúčastnili, projednal soud věc v jejich nepřítomnosti (§ 49 odst. 3 s. ř. s.) a rozsudek vyhlásil vyvěšením rozsudku na úřední desce soudu (§ 49 odst. 12 s. ř. s.).

V. Posouzení věci

19. Předně se soud zabýval včasností podané žaloby. Platí přitom, že dvouměsíční lhůta k podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. žalobkyni začala plynout doručením napadených rozhodnutí. Soud ze správního spisu zjistil, že všechna čtyři napadená rozhodnutí byla žalobkyni doručena dne 5. 9. 2025. Žalobkyně odeslala soudu žalobu dne 5. 11. 2025, tedy v poslední den lhůty pro podání žaloby proti napadeným rozhodnutím. Žaloba tak byla podána včas a soud ji tak mohl věcně projednat.

20. Soud se s ohledem na rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 10. 2025, č.j. 8 Ads 164/2022-97, zabýval také otázkou, zda má být v tomto řízení žalovaným Česká advokátní komora, nebo její předseda, jemuž dle § 45 odst. 2 písm. a) zákona o advokacii přísluší vydávat rozhodnutí o určení advokáta podle § 18a až § 18c (a rovněž rozhodovat o zrušení určení advokáta dle § 18c odst. 7). Soud však dospěl k závěru, že žalovanou je přímo Česká advokátní komora, jelikož v ustanoveních § 18a až § 18d zákona o advokacii zákonodárce svěřil rozhodování o určení advokáta přímo jí, přičemž podle § 45 odst. 2 písm. a) zákona o advokacii za ni rozhoduje její předseda. Stejný názor zaujal i NSS v rozsudku ze dne 4. 11. 2025, č.j. 1 As 293/2024-46 a patnáctý senát v bodě 21 rozsudku ze dne 19. 2. 2026, č.j. 15 A 144/2025-38.
21. Soud při rozhodování o věci samé vycházel zejména z následující právní úpravy:
22. Podle § 18c odst. 1 zákona o advokacii žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.
23. Podle § 18c odst. 2 zákona o advokacii žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).
24. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
25. Podle § 23 odst. 3 zákona o advokacii byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hradí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.
26. Podle § 23 odst. 5 zákona o advokacii byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.
27. Po přezkoumání napadených rozhodnutí dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
28. Jak přiléhavě uvedla žalovaná, zdejší soud se již případy žalobkyně, která žalovanou bez úspěchu žádala o určení advokáta za úplatu po novele zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024, opakovaně zabýval. Žalobkyně, v závislosti na použitých zákonných důvodech pro zamítnutí jejích žádostí, přitom před soudem uplatnila prakticky stejné žalobní námitky. Žalovanou citovaný rozsudek sp. zn. 10 A 41/2024 žalobkyně napadla kasační stížností, kterou NSS odmítl usnesením ze dne 12. 12. 2024, č.j. 2 As 200/2024-28. Podobnou žalobu zamítl zdejší soud také rozsudkem ze dne 21. 10. 2024, č.j. 18 A 17/2024-42, následná

kasační stížnost žalobkyně proti němu byla NSS odmítnuta usnesením ze dne 22. 1. 2025, č.j. 2 As 249/2024-27. Z nedávné rozhodovací praxe soud připomíná např. rozsudek zdejšího soudu dne 9. 9. 2025, č.j. 11 A 47/2025-37, ze dne 17. 12. 2025, č.j. 6 A 103/2025-59 nebo ze dne 18. 12. 2025, č.j. 18 A 82/2025-47. Prakticky totožnou argumentaci žalobkyně ve vztahu k § 18c odst. 3 zákona o advokacii uplatnila v rámci žaloby, o níž bylo rozhodnuto rozsudkem sp. zn. 15 A 144/2025. Dřívější zamítavé rozsudky zdejšího soudu se již podrobně a vyčerpávajícím způsobem vypořádaly se všemi námitkami, které žalobkyně uplatňuje i v tomto řízení. Soud nemá důvod se od závěrů uvedených v odkazovaných rozhodnutích odchýlit, a proto na ně v relevantních částech tohoto odůvodnění odkazuje, případně je stručně rekapituluje.

29. Mezi stranami panuje spor, zda je pro úspěch žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu nutné, aby žalobkyně k žádosti doložila, že se předtím bezúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí konkrétní právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
30. Žalobkyně nepopírá (naopak to výslovně uznává), že ve všech případech žádala o určení advokáta za úplatu. Ze spisového materiálu předloženého žalovanou soud ověřil, že tato skutečnost platila u všech čtyř podaných žádostí. Je tedy zřejmé, že žalobkyně nežádala o určení advokáta za účelem poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3 zákona o advokacii (viz body 17 a 18 rozsudku sp. zn. 10 A 41/2024), nýbrž měla v úmyslu služby advokáta hradit sama. V takovém případě na ni dopadala povinnost stanovená v § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy povinnost prokázat žalované, že se neúspěšně pokusila advokáta zajistit vlastními silami. Tato povinnost vyplývá přímo z účinné právní úpravy – určení advokáta ze strany žalované přichází v úvahu teprve tehdy, není-li žadatel oprávněn k ustanovení advokáta soudem a současně si nedokáže právní služby obstarat jinak (§ 18 odst. 2 zákona o advokacii). Žalobkyně však tuto povinnost prokazatelně nesplnila.
31. Názor žalobkyně, že zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 žádné podmínky pro určení advokáta za úplatu nestanoví, čímž nestanoví ani podmínku spočívající v doložení jmen dvou marně oslovených advokátů, není správný, k čemuž soud odkazuje na závěry vyjádřené v rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024. Soud v něm v bodech 35 a 36 uvedl, že žadatel o určení advokáta pro poskytnutí právní služby musí splnit několik podmínek dle zákona o advokacii současně. Těmi jsou nesplnění podmínek pro ustanovení soudem, nemožnost si zajistit zastoupení jinak, doložení odmítnutí poskytnutí právních služeb alespoň dvěma advokáty, včasnost, nezastupování jiným advokátem nebo v zákoně uvedenou osobou, absence zneužití nebo zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, doložení příjmových a majetkových poměrů u žádosti o bezplatnou službu. Pokud žalobkyně jako žadatelka nesplní byť jen jednu z uvedených podmínek, postačí to samo o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta žalobkyni jako žadatelce svým konkrétním rozhodnutím neurčila (k tomu srov. rozsudky NSS ze dne 28. 7. 2021, č.j. 8 As 138/2021-30 nebo ze dne 29. 2. 2024, č.j. 7 As 217/2023-28). Tento výklad nebyl překonán ani žalobkyní citovaným nálezelem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Uvedeným nálezelem došlo sice dle bodu 19 rozsudku NSS ze dne 27. 6. 2024, č.j. 8 As 22/2024-57, k narovnání podmínek pro žadatele o určení advokáta z důvodu nedostatečného příjmového nebo majetkového zázemí s žadateli, kteří žádají, stejně jako žalobkyně, z jiných důvodů (právě pro objektivní nemožnost zajistit si právní služby jinak). Pro obě skupiny těchto žadatelů ale platí stejná sada podmínek, které je nutné splnit všechny naráz (kumulativně). Zákon o

advokacii tak nestanoví, že by se na žádost o určení advokáta za úplatu, tedy ani na žádosti, kterým nebylo vyhověno napadenými rozhodnutími, některá z podmínek neuplatnila; výjimku tvoří pouze doložení příjmových a majetkových poměrů.

32. Z výše parafrázovaných bodů rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 tak jednoznačně vyplývá, že žalobkyně jako žadatelka o určení advokáta za účelem poskytnutí služby za úplatu musí dle zákona o advokacii účinného od 1. 1. 2024 splnit celou řadu podmínek. Mezi tyto podmínky patří právě i podmínka doložení odmítnutí poskytnutí právních služeb alespoň dvěma advokáty. Ta přitom platila již před účinností novely od 1. 1. 2024, zákonodárce ji nově (byť implicitně) vztáhnul i na možnost určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. Takový postup není v rozporu s nálezem Pl. ÚS 44/21 (k tomu srov. bod 48 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 a bod 28 rozsudku 15 A 144/2025). Soud neshledal důvod, proč by se měl od tohoto závěru odchýlit.
33. Že tuto podmínku žalobkyně nerespektovala a ani netvrdila, že by ji splnila, nemůže jít k tíži žalované. Ta neměla jinou možnost než žádostem žalobkyně nevyhovět. Žalovaná ve všech napadených rozhodnutích žalobkyni odkázala na relevantní ustanovení zákona o advokacii a vysvětlila, že na základě této závazné právní úpravy byla žalobkyně povinna doložit, že marně oslovila dva advokáty za účelem poskytnutí příslušných právních služeb.
34. Jak soud vysvětlil v bodě 24 rozsudku sp. zn. 10 A 41/2024 a mj. také v bodě 30 rozsudku sp. zn. 15 A 144/2025, žalovaná nebyla žalobkyni povinna (znovu) poučovat o její povinnosti doložit jména dvou oslovených advokátů. Zákon o advokacii sice ukládá žalované řídit se v řízeních o žádostech správním řádem, užití ustanovení ohledně výzev k odstranění vad žádosti (§ 37 odst. 3 správního řádu) ale výslovně vylučuje. Žalobkyně nadto o této své povinnosti prokazatelně věděla z řady předchozích řízení o jejích žádostech a také ze soudních rozhodnutí, jimiž byly její žaloby ve skutkově obdobných věcech zamítnuty, a nebyl tak důvod ji znovu opakovaně poučovat o tomtéž.
35. Je nepochybné, že žalobkyně zná novelizované znění zákona o advokacii, resp. tu část týkající se žádosti o určení advokáta. Na tuto úpravu ostatně ve svých podáních opakovaně odkazuje a polemizuje s jejím výkladem. Soudu proto není zcela srozumitelné, proč žalobkyně v žalobě uvádí jako protiústavní i takovou – spíše teoretickou – situaci, kdy by si pro vlastní jistotu musela ověřit své povinnosti nahlédnutím do znění zákona. Je přirozené, že ten, kdo hodlá využívat institut určení advokáta, musí mít alespoň základní orientaci v příslušné právní úpravě a postupovat s ní v souladu. Jde o běžný a přiměřený požadavek, který se uplatňuje vůči všem žadatelům bez rozdílu. V této souvislosti je vhodné připomenout i obecný právní princip, podle něhož se vychází z toho, že adresáti právních norem mají zákon znát, neboť neznalost právních povinností sama o sobě nemůže vést k jejich vyloučení či oslabení.
36. Názor žalobkyně, že se správní soudy dosud nezabývaly vzájemných vztahem § 23 odst. 5 a 18c zákona o advokacii, také není správný. Zatímco § 23 odst. 5 zákona o advokacii výslovně počítá s možností požádat o určení advokáta za úplatu, ale činí tak podle § 18c, které už slovní spojení „za úplatu“ neobsahuje. Zdejší soud přitom ve svých rozsudcích opakovaně potvrdil, že zachování původního znění § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 po novele ob stojí. Z konstrukce § 18c odst. 3 navíc jasně vyplývá rozlišení mezi určením advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně a za úplatu. Není proto možné dospět k závěru, že by se § 18c vztahoval jen na bezplatné právní služby.

37. Žalobkyně se tak mýlí, pokud se domnívá, že § 18c zákona o advokacii se týká pouze poskytnutí bezplatné právní služby. Uvedené ustanovení se týká i žadatelů o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. To vyplývá i ze samotného znění § 23 odst. 5 zákona o advokacii, který výslovně upravuje způsob úhrady odměny advokáta, která byl určen dle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu.
38. Soud je přesvědčen, že žalobkyně v žádostech o určení advokáta, o nichž bylo rozhodnuto napadenými rozhodnutími, neuvedla jména dvou neúspěšně oslovených advokátů vědomě a záměrně; tento opakovaný postup žalobkyně vyplývá jednoduše z její domněnky, že jí zákon takovou povinnost neukládá. Tento názor žalobkyně ale zdejší soud opakovaně nesdílí. Ve formuláři je tento požadavek zcela zjevný, platí bez výjimky a jak bylo vysvětleno výše, má jednoznačnou oporu v zákoně, kterou soud nepovažuje za protiústavní. Žalobkyně přitom neuvedla žádný relevantní argument, z něhož by bylo možné odvozovat protiústavnost znění zákona o advokacii od 1. 1. 2024 nebo jeho prováděcích právních předpisů. Soud tak dospěl k závěru, že nebyly splněny pro žalobkyní požadované předložení věci Ústavními soudy podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
39. Žalovaná tak oprávněně dovodila povinnost žalobkyně doložit, že se marně pokusila oslovit alespoň dva advokáty a zajistit si u nich požadovanou právní službu. Protože tuto povinnost žalobkyně ani u jedné ze čtyř žádostí nesplnila, žalovaná v souladu se zákonem jejím žádostem nevyhověla a napadenými rozhodnutími jí advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu neurčila. Tento svůj postup pak žalobkyni ve všech napadených rozhodnutích řádně a s odkazem na relevantní zákonná ustanovení odůvodnila. Protože tak pro vydání napadených rozhodnutí existoval zákonný podklad, jímž je shora citovaná a dále vysvětlená právní úprava v zákoně o advokacii, nelze s přesvědčením žalobkyně o nicotnosti napadených rozhodnutí souhlasit.
40. Pro úplnost uvádí, že námitky žalobkyně týkající se toho, zda jí byl či nebyl soudem ustanoven zástupce, nejsou pro toto řízení významné. Tato otázka se totiž nijak nepromítá do posouzení zákonnosti napadených rozhodnutí a nemá s projednávanou věcí žádnou věcnou souvislost.
41. Jak již bylo řečeno výše, podle ustálené judikatury NSS postačí každý jednotlivý důvod pro neurčení advokáta k tomu, aby žalovaná mohla žádosti nevyhovět. Tento výklad zůstává plně zachován i po nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21, který se zabývá jen těmi zákonnými důvody, jež souvisejí s majetkovými či příjmovými poměry žadatele (viz též rozsudek NSS sp. zn. 8 As 22/2024). Již samotné nedoložení jmen dvou advokátů, které se žalobkyně neúspěšně pokusila oslovit, tak žalované plně postačovalo k tomu, že všechny čtyři žádosti jednotlivými napadenými rozhodnutími zamítla.
42. Závěrem soud konstatuje, že žalobkyně setrvale podává k soudu mnoho žalob obdobného obsahu, aniž jakkoli reflektuje, že správní soudy již její obdobné či totožné žalobní námitky vypořádaly. S ohledem na to má soud pochyby, zda je cílem žalobkyně skutečně se domoci soudní ochrany. Soud proto upozorňuje žalobkyni na ust. § 46 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který umožňuje soudu odmítnout návrh, sleduje-li zjevné zneužití práva. Shledá-li soud v budoucnu, že záměrem žalobkyně je fakticky jen obstruovat, vést jen „spor pro spor“, může uvážit, že jednání žalobkyně již vykazuje znaky zjevného zneužití práva, a další obdobnou žalobu s obdobnými žalobními námitkami může odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť přístupu žalobkyně nelze poskytovat ochranu.

VI. Závěr a náklady řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

43. Soud z uvedených důvodů neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
44. O nákladech řízení rozhodl soud výrokem II. podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná byla ve věci plně úspěšná, avšak nevznikly jí žádné náklady řízení nad rámec běžného výkonu úřední činnosti. Proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 25. března 2026

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu